Pensionering.

—o—

Som Svar til Hr. Skolebestyrer Kr. Hatts Oplysninger i Kvinden og Samfundet Nr. 2 angaaende Pensionskassen ved de private Realskoler, for hvilke jeg takker, vil jeg meddele, at jeg gik ud fra den første Vedtægt, og var uvidende om dennes Revision. Den Sag har altid brændt i mig, og jeg talte for nogle Aar siden med et af Bestyrelsesmedlemmerne for Pensionskassen om Uretfærdigheden, men fik kun som Svar, at der skulde en Lovændring til for at forandre det.

Jeg er dog endnu ikke ganske tilfreds; thi den, Hr. Hatt kalder det sagtens Begunstigelse, som er skænket Kvinderne, idet de er pensionsberettigede med det fyldte 60 Aar, har Kvinderne sikkert ikke bedt om, og hvorfor ikke stille Mand og Kvinde lige her? Er det statistisk godtgjort, at Kvindens Arbejdsevne svækkes hurtigere end Mandens, saa hun af den Grund bør tage Afsked med det fyldte 60 Aar?

Hvis Lærerinden venter med at tage sin Afsked til 65 Aars Alderen, faar hun saa samme Pension procentvis som Læreren, eller bliver Livrenten for hendes Vedkommende købt ved det fyldte 60 Aar?

Jeg kender Lærerinder, der underviser med Kraft og Lyst baade i og over 65 Aars Alderen, og de skulde nødig forurettes, fordi de er Kvinder.

Rp.

Mit lille Indlæg i Kvinden og Samfundet angaaende Pensionering af Lærerpersonalet ved private Mellem- og Realskoler synes at være faldet Hr. Lærer Hansen i Vorup for Brystet, og har foranlediget ham til et Udfald mod det kvindelige Lærerpersonale, hvilket jeg ikke kan lade uimodsagt.

Naar Hr. Lærer Hansen til Forsvar for den af mig nævnte Uretfærdighed paastaar, at der er saa stor Forskel paa det Arbejde, der leveres af Lærerinder og Lærere, og hævder, at Lærerens Uddannelse er bedre end Lærerindens, saa mangler der for det første Bevis for disse Paastande, og dernæst vil det, under Henvisning til de mange kvindelige cand. mag.-er og Faglærerinder, der indtager Stillinger som lavere lønnede Lærerkræfter i den private Realskole, være let at godtgøre det uholdbare i Hr. Lærer Hansens Paastande, da det betroes disse Lærerinder, hvis Uddannelse næppe kan siges at være ringere end deres mandlige Kollegers, at føre Eleverne op til Realeksamen og Artium, hvad man næppe vilde overlade en Lærerkraft, der leverede daarligere Arbejde end den mandlige Kollegas, da dette let vilde skade Skolens Renommé.

Der er altsaa en endnu større Uretfærdighed til Stede med Hensyn til Lærerlønningerne end den af mig paatalte, angaaende Pensionering, men vi er saa inde paa Spørgsmaalet »Lige Løn for lige Arbejde«.

Der raabes altid om Forsørgerpligten som Aarsag til Forskellen i Lønnen for Kvinder og Mænd, — men uden Grund; thi de ugifte Lærere faar jo ikke lavere Løn, og Kvinden, der er Forsørger (Enke med Børn — Moder eller Søskende), faar af den Grund ikke Lønforhøjelse.

Hvorfor skal Lærerkraften, blot fordi den er kvindelig, vurderes lavere end den mandlige? Det kan ikke forsvares, og det maa Kvinderne arbejde paa at faa ændret, saa sker Retfærdigheden Fyldest ogsaa paa det af mig fremdragne Omraade.

Rp.

Samarbejde mellem Nordens Kvinder.

Historisk Tilbageblik. — Tale holdt ved D.K.s Fest for den skandinaviske Familieretskommission i December 1915.

—o—

Tanken om at skabe et Samarbejde mellem Kvindesagens Venner i Nordens Lande er ligesaa gammel som Kvindesagen i Norden selv. Efter at den politiske Skandinavisme havde lidt sit store Nederlag i 1864 rettedes Tanken om at grundlægge en nærmere Enhed mellem Nordens Folk som bekendt mod mere praktiske Forhold: Møntenhed, fælles Vexellov, fælles Lov om Statsborgerret, Forfatterret m. m. Ogsaa indenfor Kvindebevægelsen, som i Slutningen af Tredserne begyndte at ytre sig i hvert af Nordens Lande, omend foreløbig kun litterært, opstod straks Ønsket om at gøre denne til et Led i de skandinaviske Enhedsbestræbelser.

Det første Forsøg gøres, dengang den svenske Friherreinde Adlersparre f. Leijonhufvud, med det litterære Navn *Esselde* i 1867 opfordrer Fredrik Bajer, den senere Medstifter af Dansk Kvindesamfund, til at hjælpe hende med at skaffe hendes »Tidskrift för Hemmet« Indpas i den danske Læseverden. Hendes Tidsskrift skal nu være tilegnet Nordens Kvinder og dets Formaal: »Folkenes og Samfundenes Forædling gennem Kvinden og Hjemmet«. — »Tidskrift för Hemmet«, som 1885 afløses i Sverige af Fredrika Bremerförbundets Blad »Dagny« og i Danmark af »Kvinden og Samfundet«, har ganske sikkert i begge Lande forberedt Jorbunden henholdsvis for »Fredrika-Bremer-Förbundet«s og »Dansk Kvindesamfund«s Dannelse; men et varigt Sambaand mellem Kvindesagens Venner i Nordens Lande formaar det ikke at skabe. — Forsøget paa at skabe et saadant kommer næste Gang ude fra den store Verden, da Fredrik Bajer faar Opfordring fra en dansk Mand, boende i Genf, til at danne en Afdeling for Norden af et internationalt Kvindesamfund, som er stiftet i Genf, og ønsker at danne Afdelinger rundt om i Europas Lande.

Den Afdeling Fredrik Bajer medvirker til at stifte kommer imidlertid kun til at omfatte Danmark, der synes ikke i Sverige og Norge dengang at være Interesse for en Sammenslutning. Knap et Aar efter løsriver den danske Afdeling af det internationale Kvindesamfund sig og genopstaar som et selvstændigt dansk Kvindesamfund. Danmark havde i de Aar et Forspring i Kvindebevægelsen for Sverige og Norge. I 1876 stiftes den første Kvindesagsforening i Sverige: »Förening för gift Quinnas Eganderätt«, og først i 1884 faar Norge sin første Kvindeforening: »Norsk Kvindesaksforening«.

Efter Anvisning af en af Foregangskvinderne her i Danmark, *Pauline Worm*, tager Dansk Kvindesamfund straks Arbejdet op for at skaffe danske Kvinder økonomisk Uafhængighed, og for at sikre den gifte Kvinde økonomisk Selvstændighed.

Ved Fredrik Bajers Hjælp lykkes det D. K. d. 7. Maj 1880 at faa Loven om Ægtefællers Forhold ændret saaledes, at Hustruen faar Raadighed over, hvad hun tjener ved eget Arbejde, naar det ikke sker ved Fællesboets Midler. Som et Udtryk for sin Anerkendelse af D. K.s Arbejde paa dette Omraade optager »Förening för gift Quinnas Eganderätt« D. K. som Æresmedlem. — Imidlertid gaar Kvindesagen sin Gang i hvert af Nordens Lande uden at der fra nogen af Siderne gøres Skridt til noget egentligt Samarbejde, dog forekommer der i D. K.s Blad »Kvinden og Samfundet« hyppig Artikler af frem-